

BLOUSE ROUMAINE

The Unsung Voices of
Romanian Women
Collected & Edited by

Constantin Roman

Published by

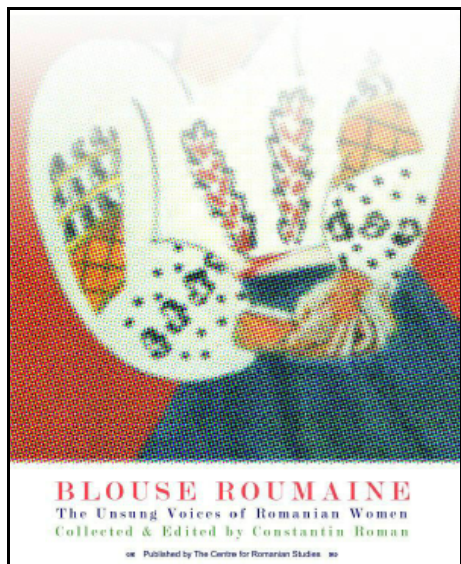
The Centre for Romanian Studies

© 2009 Constantin Roman

(Recenzie de carte electronică.)

Titlul de mai sus, gândit combinat în limbile franceză și respectiv engleză, înseamnă: "BLUZĂ ROMÂNESCĂ / Vocile necântate de femei române / Aduitate și redactate de Constantin Roman / Publicate de Centrul pentru Studii Românești". Acesta este titlul unei cărți electronice publicate în limba engleză pentru prima dată (ediția 1, versiunea 1) în luna ianuarie a anului 2009 în Marea Britanie, și care este o antologie a vieților și activităților a 160 de femei, celebre din diferite motive, născute în perioada 1805-1983 și legate, într-un fel sau altul, de România.

În această primă ediție, cartea cuprinde 1045 de pagini și este bogat ilustrată cu imagini în alb-negru și în culori.

Coperta cărții "BLUZĂ ROMÂNESCĂ".

Foto: © Constantin Roman.

Impresia generală pe care mi-a lăsat-o această antologie este că autorul ei, Constantin Roman, s-a avântat energic și cu entuziasm în explorarea și divulgarea unor destine de femei născute pe, sau relateate la meleagurile românești, pe care le impune omenirii, prezente și viitoare, într-o limbă de mare circulație, atât pe unele ca probe covârșitoare de înalte valori umane, cât și pe altele ca probe de notorietate uneori mai mult ca îndoielnică. La acestea se adaugă o listă de 15 femei române "onorifice" prin căsătorie sau prin vocație, mai ales prințese și regine. Această inventariere de notorietăți este întretesută de autor, în eseuri aparte, cu destinele celor mai des pomenite celebrități mondiale ale străinătății, de preferință actuale, subliniindu-se astfel prezența de la sine înțeleasă a destinelor de sorginte românească în tumultul destinelor din lumea întregă și la formarea, când mai în bine, când mai în rău, a acestora.

Ediția pe care am achiziționat-o și pe care o recenzez aici (ediția 1, versiunea 1), numără 1.047 de pagini și cuprinde următoarele părți și capitole: Prefață: "Blouse Roumaine a lui Matisse"; Capitolul 1: "5 milenii de femei"; Capitolul 2: "Linie cronologică,

Localizare geografică și Index / Linia cronologică a femeilor după naștere (1805-1983) / Împărțirea a 160 de femei în 58 de categorii după chemare, profesiune, sau poziție socială / Index pentru 160 de femei în 58 de categorii după chemare, profesiune, sau poziție socială"; Capitolul 3: "Profile (de la A la Z)"; "Indexuri: de persoane, de locuri, de citate"; Addenda 1: "Note de echivalente de transcriere românești și străine."

Prefața, intitulată, așa cum am menționat anterior, "Blouse Roumaine (în franceză: Iia românească, n.a.) a lui Matisse", este un eseu de aproape 18 pagini consacrat reprezentărilor de ii românești ce se întâlnesc în unele dintre picturile și desenele pictorului francez Henri Matisse (1869-1954), și nu numai. Afirm aceasta, deoarece autorul se folosește de reprezentările lui Matisse ca de un pretext pentru a aduce în discuție fenomene culturale românești legate de reprezentări feminine la subiect într-un spectru larg, pornind de la Daniel Rosenthal (1820-1851) cu pictura sa "România revoluționară" din 1848 și portretul "Fata din Muscel" a pictorului Nicolae Grigorescu (1838-1907), la Regina Maria (1875-1938) și Prințesa Ileana (1909-1991), apărute într-o fotografie de prin 1920. Dar aceeași Prefață mai tratează încă alte două teme, sub titlurile "O iie românească la Picasso?" și "România postbelică și Vestul". Capitolul 1 este încă un studiu amplu și interesant, de data aceasta lung de 32 de pagini, pe tema "Cinci milenii de femei". Și acest prim capitol este constituit din mai multe teme, și anume cinci la număr. Prima temă este intitulată "Femei în spațiul Carpato-Danubian: cinci milenii de civilizație". Sunt prezentate apoi "Femei mitologice și legendare", "Femei din vechime: din atichitate până la sfârșitul secolului XVIII", "Femei moderne și contemporane, secolele XIX și XX", "Femei române sub teroarea comunistă", și, în final, "Noua față a României: femei din secolul XXI".

Capitolul 2, format din 24 de pagini, începe cu un "Tabel al femeilor după data de naștere (1805-1983)", pornind cu Ana Ipătescu (1805-1875), revoluționară de la 1848, și terminându-se cu Ioana Alexandra Marin (1983-), poetă. Urmează o repartizare a celor 160 de femei în 58 de categorii după chemare, profesie, sau poziție socială: 22 de femei universitare, 9 actrițe, 14 luptătoare anticomuniste, 2 arhitecte, 9 critici de artă, 1 legătoare de carte, 6 balerine, 20 de lucrătoare de caritate și binefacere, 2 figuri publice comuniste, 3 curtezane, 2 designeri, 4 diplomate, 11 eseiste, 6 etnografe, 87 de române exilate și născute în afara granițelor la prima generație, 1 exploratoare, 12 feministe, 1 cântăreață de muzică populară, 2 gimnaste și călărețe de dresaj, 5 istorici, 15 femei române onorifice (sic!), 3 ilustratoare, 13 jurnaliste, 4 avocate, 3 bibliotecare, 2 lingviste, 1 critic literar, 15 femei din mass-media, 5 asistente medicale și doctori, 1 muzeograf, 1 constructoare de instrumente muzicale, 24 de scriitoare de romane, 15 cântărețe de operă, 14 pictorițe, 6 țărânci, 4 filozofi, 6 pianiste, 4 piloți, 5 scriitoare dramatice, 29 de poete, 30 de detinute politic, 5 politiciene, 2 revoluționare, 34 femei din familii regale și din aristocrație, 8 oameni de știință, 4 sculptorițe, 1 sclavă (!), 20 de femei din societate, 51 de soții și rude ale unor fugari publice, 2 spioane, 4 țesătoare de tapiserii, 25 de traducătoare, 6 ilustre necunoscu-te, 4 violoniste, și 3 muncitoare. Este evident că cele 160 de femei, îndeplinind criteriul multiple, au fost trecute la mai multe categorii, ceea ce face ca totalul repartizărilor pe categorii să depășească suma de 160. Astfel, pentru a lua un exemplu elocvent, căutând după nume, o găsim pe Silvia Constantinescu, promotora publicației CURIERUL ROMÂNESC, la categoriile "87 de române exilate", "13 jurnaliste", "3 bibliotecare", "15 femei din mass-media" și "25 de traducătoare".

Mai departe, acestei însumări pe categorii îi urmează un "Index al celor 160 de femei în 57 de categorii după chemare, profesie, sau poziție socială", cu indicarea numelui, a perioadei de viață, precum și a locului de naștere și respectiv de trecere din viață a

personalității respective. Capitolul 3 este împărțit în subcapitole, câte unul pentru fiecare literă a alfabetului englez.

Fiecare subcapitol începe cu o listă alfabetică a femeilor prezentate în subcapitolul respectiv, și aici cu indicarea numelui, a perioadei de viață, precum și a locului de naștere și respectiv de trecere din viață a personalității respective. Mai apoi, acestei liste de nume îi urmează prezentările pe larg ale fiecărei personalități în parte. Aceste prezentări, indiferent de persoana în discuție, sunt structurate după același model: numele persoanei, când a trăit, caracteristici și categorii de clasificare în antologie, citate din lucrările diferiților autori referitoare la persoana prezentată, citate de la persoana prezentată, biografia întocmită de autorul antologiei, după care urmează iconografie, surse primare și surse secundare, prezentarea încheindu-se cu liste de adrese la situri relevante pe internet. Dar, nu toate prezentările au toate aceste elemente. Capitolul 4 cuprinde un Index de persoane, Index de locuri, Index de citate, încheindu-se cu Addendum I: Note despre echivalentele de scriere românești și străine.

Desigur, bogăția de informații referitoare la caractere atât de complexe și diferite, face ca lectura acestei cărți electronice să fie cât se poate de fascinantă, cel puțin pentru cititorul interesat de memorii și biografii. Este ușor să te pierzi în acest ocean de detalii, care mai de care mai interesant și mai senzațional, riscând mai tot timpul să te rătăcești în labirinturile acestor destine, servite cu atâta fervoare de către autorul acestei antologii. Foarte interesante sunt citatele din diferite declarații sau scrieri ale persoanelor portretate în antologie. Am să spicuiesc doar două exemple, alese deoarece le simt legate tematic de preocupările publicației CURIERUL ROMÂNESC.

Primul exemplu este un citat extras din cartea "La apa Vavilonului", volumul 2, 2001, de Monica Lovinescu (1923-2008) – jurnalistă, analist politic, critic literar, personalitate radiofonică, activistă aticomunistă și pentru drepturile omului, în exil la Paris, în care se spune: "În România, disidența a fost o excepție. Rezistența noastră a fost prezentă când nu a existat în alte țări satelite și a luat sfârșit tocmai când s-a pornit în țările vecine nouă. Noi am luptat și am murit în Carpați, în timp ce Vestul era orb și surd, încălzindu-se la lumina victoriilor sale și uitându-și ostacii. Din închisorile unde era distrusă elita noastră în anii 1960, răzbea doar umbra dărzenei noastre anterioare. Trei valuri succesive de teroare – 1948, 1952 și 1958 – au secătuit organismul colectiv. Ne-am supus, într-o o tăcere aproape totală. Ne-am sacrificat pentru nimic. Cu acest sentiment de totală inutilitate, cei mai mulți dintre supraviețuitorii ieșind din închisori, unii dintre ei, când au devenit "liberi", au rămas la chemarea Securității..." Încheie exemplele acestea cu un citat dintr-un interviu din septembrie 1997, realizat de Ștefan Racovitza cu Silvia Constantinescu (1940-) – jurnalistă, fondatoare și editoare a publicației CURIERUL ROMÂNESC, bibliotecară, profesoră, traducătoare, în exil în Suedia: "Dumneavoastră vorbești despre incapacitatea intelectualilor din Vest de a accepta sau înțelege ororile comunismului și despre dominația stângistă din Vest. Așa a fost și în Suedia! Această atitudine a ușurat acțiunea ambasadelor române și a reprezentanților patriarhiei de la București de a-i denigra pe acei români din exil care erau activi. Și la Stockholm au fost folosite toate căile pentru denigrarea redactorilor CURIERULUI ROMÂNESC, atât cu ajutorul unor români care au fost folosiți în acest scop, cât și cu ajutorul colegilor de partid suedezi, care au constituit un canal foarte activ."

Am ales aceste exemple pentru a ilustra că antologia de față se consacră și ideii de a menține vie în memorie calvarul comunist prin care am trecut, cu urmarea de a avertiza ca așa ceva să nu se mai repete, și că nu urmărește doar să producă senzație anecdotică printre anglofoni. Este un motiv suficient ca ea să fie răspândită cât mai larg în lume.

Octavian Ciupitu.